

Vlamljanje, kurjenje v objektih, puščanje odpadkov

Špela Prinčič

„Tisti, ki ni šel nikamor, ne more razumet migrantov“, je izjavila sogovornica, ki živi ob Kolpi, kjer smo v začetku aprila 2024 opravljali terensko delo. Sogovorniki in sogovornice, živeči na obeh straneh reke Kolpe, so v pogovorih pogosto izpostavljali nekatere prakse migrantov, ki prečkajo to ozemlje. V povezavi s temi praksami so jih opisovali z vrsto negativnih pridevnikov – na primer, kot „necivilizirane“ ali „kriminalce“. Kot bomo videli v nadaljevanju, pa lahko na te prakse gledamo kot na taktike preživetja, ki so del **avtonomije migracij**, kar pomeni, da so migracije sposobne razviti lastno logiko, lastno motivacijo in lastne poti premikanja, na katere se nadzor odzove pozneje, in ne obratno (Papadopoulos in Tsianos 2013: 184).

Prva izmed praks, o kateri je bilo pogosto govora v naseljih ob Kolpi, je vlamljanje v objekte in kurjenje ognja v njih. Po besedah sogovornice iz Črnomlja, „migranti vdirajo v zidanice“ in zakurijo „sredi parketa, kljub temu, da je štedilnik zraven.“ Ob tem sogovornica pove, da so to naredili v počitniški hiši njene prijateljice in ji s tem „povzročili škodo“. Pri pripovedovanju o tem dogodku zmajuje z glavo, s čimer še dodatno podkrepi svoje neodobravanje. A vprašati se velja, zakaj migranti vlamljajo v stavbe in v njih kurijo, ne da bi uporabili štedilnike ali ognjišča?

Za ti navidez nelogični praksi smo na terenu hitro dobili pojasnila. V notranjosti objektov ljudje na poti kurijo zato, da jih dim iz dimnikov ne bi izdal policiji, kje se nahajajo. Poleg tega na obmejnih območjih Slovenije policija išče migrante s pomočjo helikopterjev in termovizije, ki je „postopek, pri katerem se s posebno napravo zaznavajo infrardeča svetloba in temperaturne spremembe“.

Naslednja migrantska praksa, ki smo jo opazili na področju Kolpe, je bilo odlaganje osebnih stvari v bližini državne meje. Zaradi procesa ilegalizacije, je namreč primorano veliko število migrantov v Evropo vstopiti mimo uradnih mejnih prehodov, kar pri obmejnih prebivalcih poveča občutek negotovosti (Ferreira 2018: 7). Zaradi nepoznavanja ozadja migracijske politike, se lahko migracije razumejo kot grožnja državi v smislu politične varnosti, lahko pa tudi kot grožnja svobodi družbe (Ferreira 2018: 2). Predstavo o »migrantski grožnji« potencira nevidnost migrantov, s katerimi obmejni prebivalci nimajo neposrednega stika, temveč jih zaznavajo le preko **sledi** kot je **ruksak**, ki za njimi ostanejo (Lipovec Čebon i dr. 2019: 137-138). Med stvarmi, ki smo jih videli ob slovensko-hrvaški meji v naselju Rigonce, kjer ograje z bodečo žico še niso umaknili, so bile večinoma hlače in spodnjice, pa tudi nogavica, šal, ovitek šampona s Hrvaške ter dvojice kartic za telefon s Hrvaške. Ene izmed hlač na žici so bile še vedno mokre, kar je kazalo na to, da je moral nekdo nedavno prečkati mejo. Oblačila so bila odvržena ob žici, pa tudi položena na žico točno tam, kjer so prehajali skozi.

Mokre hlače odložene, kjer je viden prehod skozi ograjo, Rigonce, Slovenija. 6. 4. 2024. Foto: Špela Prinčič

Ti osebni predmeti se zdijo oddaljeni od lastnika, a obenem tesno povezani z njim in z njegovo zgodbo (Soto 2019). A kaj je razlog odlaganja teh predmetov? Lokalni prebivalci in prebivalke, ki so te predmete imenovali smeti, so pogosto prišli do zaključka, da so migranti „nemarni“ in „nečisti“. Kdor pozna migracijsko politiko Evropske unije, pa bo odlaganje predmetov razumel kot posledico Dublinskega sporazuma (glej **Dublin**), ki določa, katera država je zadolžena za obravnavo prošnje za azil, in sicer je to prva „varna država“, v katero je prosilec za azil najprej vstopil. Če osebi, ki zaprosi za azil v Sloveniji, policija dokaže, da je že bila na Hrvaškem, jo na podlagi Dublinskega sporazuma lahko prisilno vrne na Hrvaško. Z odlaganjem svojih stvari se osebe želijo znebiti dokazov, da so določene države že prečkali, zato lahko to prakso vidimo kot samozaščitno ravnanje. Kako pa prebivalci okoliških krajev ravnajo z njihovimi ostanki? „Ostanki pa so sicer v pristojnosti policije“, pove sogovornik iz Črnomlja in doda, da „prebivalci, ki želijo, da se smeti umakne, pokličejo policijo, ta izda nalog komunalni, ki nato smeti pospravi. Slednja izda račun občini, občina pa državi“. Med lokalnimi odzivi na odpadke izstopa ravnanje sogovornice, ki živi tik ob Kolpi. Sogovornica odvržene obleke in obutev opere, zapakira v škatle ter postavi pred hišo, ki stoji v neposredni bližini meje, da jih lahko drugi ljudje na poti vzamejo.

Tako kot avtorji (Ružič in Puljar 2024), ki so analizirali podobne dogodke v Gorskem Kotarju, lahko sklenem, da lokalno prebivalstvo v porečju Kolpe običajno ne pozna in zato tudi ne razume razlogov, zaradi katerih migranti ravnajo na določen način. Zaradi nerazumevanja pa se le pogloblja odklonilen odnos prebivalcev do ljudi na poti, pri čemer so:

odsotnost stika, nejasne zaznave sledi in senc [...] kot nalašč za poglobljanje tesnobe in strahu, s tem pa za utrjevanje medijskih predstav o migrantih/beguncih kot kriminalcih, posiljevalcih in teroristih (Lipovec Čebrov idr. 2019: 138).

17. 6. 2024.

Literatura

Ferreira, Susana. 2018. "From Narratives to Perceptions in the Securitization of the Migratory Crisis in Europe". *Critical Perspectives on Migration in the Twenty-First Century*, J. e-international relations publishing.

Lipovec Čebrov, Uršula, Tina Ivnik in Eva Fekonja. 2019. "Migracije in gostoljubje. Kriminalizacija gostoljubja v Veliki Kladuši". *Časopis za kritiko znanosti* 47/278: 135-161.

Papadopoulos, Dimitris in Vassilis S. Tsianos. 2013. „After Citizenship. Autonomy of Migration, Organisational Ontology and Mobile Commons“. *Citizenship Studies* 17/2: 178-196.

Ružič, Boris in Sanja Puljar D'Alessio. 2024. "The Perception of the "Migrant Threat" in Croatian Gorski Kotar by

the Locals and Migrants through the Prism of Visibility and Invisibility". *Narodna umjetnost* 61/1: 77-94.

Soto, Gabriella. 2019. "What migrants leave behind". *Sapiens*

Bilješke

Tekst je napisan u okviru kolegija Suvremene migracije, državljanstvo i etničke manjine Uršule Lipovec Čebren i Dagmar Nared na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Ljubljani.